

N:o 143.

Af Herr E. Leijer: Om dels upphörande af församlingarnes skyldighet att bygga och underhålla s. k. tiondelada, och dels derom att byggnadsskyldighet i nämnda afseende, hvad Gotland anginge, måtte inskränkas till hvad derom för Sveriges öfriga provinser funnes eller blefve föreskrifvet.

Vid sistlidna års riksdag väckte jag motion om borttagandet af lagbudet om skyldighet för församlingarne att bygga och underhålla s. k. tiondelada, der tionde icke vidare utgår i strå, dervid stödjande mig väsendtligen på den grundsatsen, att då det behof, hvars fyllande var afsedt med lagbudet, ej vidare funnes till, sjelfva lagbudet ej heller vidare borde kvarstå. Denna grundsats gillades visserligen af 1872 års Lag-Utskott, men Utskottet afstyrkte dock bifall till motionen på grunder, genom hvilkas anförande Utskottet bevisade sig dels icke hafva i sin helhet läst, dels hafva orätt läst motiveringen till motionen, och hvilka grundens löslighet temligen klart ådagalades under diskussionen i denna Kammare och genom derpå följande beslut, hvarigenom Kammaren, med afslag af Utskottets betänkande, biföll motionen.

I motiveringen till mitt förslag visade jag då, att, i strid mot ofvananförda, till sin riktighet allmänt erkända grundsats och i trots af skedda prestlöneregleringar, lagbudet kan komma att tillämpas, och det på ett ganska farligt och för församlingarne högst betungande sätt, då jag nemligen visade, att Kongl. Maj:t i ett mål (rörande Åsledds församling) uttalat samma grundsats, men i

ett

ett liknande fall (rörande Hejnums församling på Gotland) efter en behandling af frågan, som påminde om den ryktbara s. k. Ebersteinska testamentstvisten, som på sin tid föranledde 1823 års riksdag att ifrågasätta tillämpning af 107 § Regeringsformen, beslutat alldeles motsatsen eller att församlingsboerna skulle bygga och underhålla tiondelada, ehuru tionden upphört att utgå i strå och, hvad mera är, att denna skyldighet motiverades af och skulle proportioneras efter *boställets framskridna odling*, en princip, som i sin fortsatta utveckling och tillämpning skulle kunna komma att medföra för alla rikets församlingar högst betungande *ny* byggnadsskyldighet.

Då således visadt är, att lagbudet, ehuru den principenliga grunden för detsamma numera ej vidare förefinnes, dock kvarstår i lagen, fortfarande tillämpas och hotar att blifva i väsendtlig grad mera betungande och då mina öfriga sistlidne år anförda skäl fortfarande bibehålla sin fulla giltighet, vågar jag, med återopande af så väl motiveringen till min i Andra Kammaren 1872 väckta motion, N:o 114, som diskussionen med anledning deraf (se Andra Kammarens prot. 3 band., sidd. 576 och följ.), och ifall någon mera omfattande omreglering af församlingarnes prestgårdsbyggnadsskyldighet ej skulle komma att beslutas, föreslå:

att Riksdagen åtminstone måtte för sin del besluta, dels att församlingarnes skyldighet att bygga och underhålla s. k. tiondelada upphör i och med detsamma tionden icke vidare utgår i strå, och dels att, utan afseende å hvad derom förut kan vara stadgadt, provinsen Gotlands prestgårdsbyggnadsskyldighet i detta hänseende inskränkes till hvad som finnes eller blir föreskrifvet för Sveriges öfriga provinser.

Om remiss af motionen till Lag-Utskottet för grundlagsenlig behandling anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Ernst Leijer.